

Warszawa, dnia 22 lutego 2007 r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

RPO-548015-II/06/DK

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Pan

Zbigniew Ziobro

Minister Sprawiedliwości -

Prokurator Generalny

Szanowny Panie Ministrze

Z wpływających do Rzecznika Praw Obywatelskich wniosków wynika, że ciężko poszkodowane przestępstwem osoby, nie mają możliwości uzyskania kompensaty jedynie ze względu na to, że przepisy ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o państwowej kompensacie przysługującej ofiarom niektórych przestępstw umyślnych (Dz.U. z 2005 r. Nr 169, poz.1415) mają zastosowanie wyłącznie do przestępstw popełnionych od dnia wejścia w życie ustawy.

W mojej ocenie przepisy ustawy nadmiernie zawężają krąg osób uprawnionych do skorzystania z finansowego wsparcia, a wysokość maksymalnej kwoty kompensaty określonej w ustawie może być w niektórych wypadkach niewystarczająca.

1. Zgodnie art. 23 cytowanej ustawy, jej unormowania mają zastosowanie do przestępstw popełnionych od dnia wejścia w życie ustawy, czyli od dnia 21 września 2005 r. Tym samym nastąpiło sprzeczne z art. 18 ust. 2 dyrektywy Rady Unii Europejskiej z dnia 29 kwietnia 2004 r. nr 2004/80/WE odnoszącej się do kompensaty dla ofiar przestępstw, przesunięcie najpóźniejszej możliwej daty popełnienia przestępstwa, co do którego istnieje możliwość wystąpienia z wnioskiem o przyznanie kompensaty. Przepis ten stanowi bowiem, że Państwa Członkowskie mogą przewidzieć, że środki przewidziane do wykonania niniejszej dyrektywy będą miały zastosowanie wyłącznie do wnioskujących, którzy doznali uszczerbków w wyniku przestępstw popełnionych po dniu 30 czerwca 2005 r.

W związku z tym, uprzejmie proszę o rozważenie wystąpienia z inicjatywą ustawodawczą w celu znowelizowania art. 23 cytowanej ustawy tak, aby zakreślona w nim cezura czasowa pozostawała w zgodzie z unormowaniem zawartym w art. 18 ust. 2 przytoczonej dyrektywy.

Ponadto, wydaje się, iż ewentualna nowelizacja art. 23 powołanej ustawy nie powinna ograniczać się jedynie do wypełnienia zobowiązań zawartych w dyrektywach Unii Europejskiej - traktowanych jako minimum - a w konsekwencji przepis powinien dotyczyć wnioskujących, którzy doznali uszczerbków w wyniku przestępstw popełnionych przed dniem 30 czerwca 2005 r.

Wypada bowiem zauważyć, iż zawarte w art. 18 ust. 2 dyrektywy, sformułowanie, iż „Państwa Członkowskie mogą przewidzieć (...)” wskazuje, iż przepis ten pozwala na przeznaczenie środków niezbędnych do wykonania niniejszej dyrektywy także w odniesieniu do pokrzywdzonych przestępstwem, którzy doznali uszczerbku w wyniku przestępstw popełnionych przed dniem 30 czerwca 2005 r.

2. Na podstawie art. 2 pkt. 1 powołanej ustawy, kompensata przysługuje ofiarom przestępstwa umyślnego, popełnionego z użyciem przemocy, skutek którego doznały naruszenia czynności narządu ciała lub rozstroju zdrowia określone w art. 156 § 1 i art. 157 § 1 ustawy z 6 czerwca 1997 roku - Kodeks karny. Kompensata przysługuje również w przypadku śmierci pokrzywdzonego.

Dyrektywa odnosząca się do kompensaty dla ofiar przestępstw, wskazuje natomiast jedynie na ofiary przestępstw z użyciem przemocy, nie zawężając tego pojęcia do tych osób, które doznały ciężkiego uszczerbku na zdrowiu - tak jak czyni to cyt. ustawa o państwowej kompensacie przysługującej ofiarom niektórych przestępstw umyślnych. Co więcej, żaden inny dokument Unii Europejskiej nie nakazuje zawężenia zakresu przedmiotowego wymienionej wyżej Dyrektywy [nr 2004/80/WE]. Z tych względów nie znajduje uzasadnienia ograniczenie przez normodawcę katalogu przesłanek warunkujących możliwość ubiegania się o przyznanie kompensaty.

Wobec treści dyrektywy, a także mając na względzie konieczność udzielenia materialnego wsparcia pokrzywdzonym przestępstwem, którzy nie mają możliwości uzyskania zadośćuczynienia z innego niż określonego w cyt. ustawie źródła, uprzejmie proszę Pana Ministra o rozważenie nowelizacji art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o państwowej kompensacie przysługującej ofiarom niektórych przestępstw umyślnych w kierunku poszerzenia kręgu osób uprawnionych do środków z państwowej kompensaty.

3. Zgodnie z art. 6 wymienionej ustawy, kompensata nie może przekroczyć 12.000 zł. Wydaje się, iż jest to w niektórych sytuacjach, kwota zbyt niska kwota, aby faktycznie pokryć koszty utraconych zarobków, innych środków utrzymania lub kosztów, o których mowa w art. 3 pkt 2 i 3 ustawy. Ustawodawca zaznaczył, że maksymalna wysokość kompensaty zależy od możliwości budżetowych państwa.

Należy jednak zaznaczyć, że w toku prac legislacyjnych nad ustawą zapowiedziano, iż w roku 2006 kwota ta zostanie podwyższona. Wydaje się, iż obecnie można przewidzieć liczbę i skalę kompensat, z jakimi będą występowały ofiary przestępstw, co było problemem w roku uchwalania ustawy i stanowiło podstawę dla wyznaczenia kwoty kompensaty.

Będę zatem zobowiązany, jeżeli Pan Minister rozważy konieczność zainicjowania nowelizacji omawianej ustawy również w tym zakresie.

Z upoważnienia
Rzecznika Praw Obywatelskich

/-/ Stanisław Trociuk
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich